

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ГУМАНІТАРНИЙ
АСПЕКТИ**

МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**присвяченої пам'яті першого ректора
Національної академії статистики, обліку та аудиту,
доктора економічних наук, професора, заслуженого економіста України**

**Івана Ісаковича
Пилипенка**

Київ, 16 жовтня 2019 р.

УДК: 3:001.2/.3](477)(082)

С 83

Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. 575 с.

ISBN 978-617-571-171-2

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції містять тези доповідей, повідомлень та виступів її учасників, у яких викладено наукові результати аналітичного осмислення сутності сучасних проблем модернізації соціально-економічного, гуманітарного, освітнього, наукового простору та перспектив розвитку України.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та студентів економічних та соціально-гуманітарних спеціальностей.

Адреса оргкомітету конференції:
Україна, 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1;
тел.: (044)486-15-12; (044)486-13-10
e-mail: finconference2019@ukr.net

Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за зміст представлених матеріалів несуть автори.

УДК: 3:001.2/.3](477)(082)

ISBN 978-617-571-171-2

Редакційна колегія

Голова редакційної колегії:

Момотюк Л. Є. – д. е. н., професор, проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Заступник голови:

Бондарук Т. Г. – д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Члени редакційної колегії:

Пархоменко В. В. – к. е. н., доцент, декан фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Гаврилюк Т. В. – д. філос. н., доцент, завідувач кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Мельничук Н. Ю. – д. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Мотузка О. М. – к. е. н., доцент кафедри економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, завідувач редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Горобець О. О. – в. о. директора бібліотеки, заступник завідувача редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Чебанова В. Г. – літературний редактор редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Відповідальний секретар редакційної колегії:

Мельничук І. О. – старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

<i>Сікорська А. В.</i>	
Облік і аудит цінних паперів в системі управління підприємства	222
<i>Славинська А. О.</i>	
Фінансове забезпечення малих підприємств як ключовий механізм розвитку соціально-економічних відносин	224
<i>Славута О. І.</i>	
Фінансові джерела розвитку сфери поводження з відходами в Україні	227
<i>Слатвінський М. А.</i>	
Розвиток фінансового ринку – умова активації інвестиційних процесів в Україні	229
<i>Стасюк Т. І.</i>	
Особливості державного регулювання страхового ринку України	234
<i>Степанова О. В.</i>	
Фіскальний простір для охорони здоров'я у контексті забезпечення стійкості державних фінансів	238
<i>Тіхонов Б. В.</i>	
Теоретичні засади формування системи доходів Державного бюджету України	241
<i>Токарева К. Р.</i>	
Державне регулювання ринку цінних паперів в Україні	244
<i>Цуруль Г. В.</i>	
Історичні засади розвитку національної грошової одиниці	247
<i>Чуєнко С. І.</i>	
Недержавне пенсійне забезпечення	249
<i>Шемаєва Л. Г., Юрків Н. Я.</i>	
Деякі аспекти реформування системи фінансового нагляду в Україні	252
<i>Шибєцький В. М.</i>	
Аудит грантових коштів в умовах євроінтеграції України	254
<i>Штельмах І. О.</i>	
Розробка методики оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів	256
<i>Явдошко С. Л.</i>	
Облік і аудит зовнішньоекономічної діяльності в системі управління	261
<i>Яцук Т. А.</i>	
Сучасні проблеми фінансування діяльності закладів вищої освіти	263

СЕКЦІЯ 3.

СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ

<i>Асланова Е. І.</i>	
Глобальні банки в умовах фінансової глобалізації: проблема кризової трансмісії	266
<i>Безверхий К. В.</i>	
Принципи сталості і порівняльності в інтегрованій звітності	268

заборгованості, їх відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку з використанням облікового регістру – аналітичної відомості руху валюти за імпорнтними мультивалютними контрактами, що дасть можливість узгодити облікову інформацію двох і більше іноземних валют. А також контроль виконання даних методик на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. Облік експортно-імпорнтних операцій. Уманський національний університет садівництва, м. Умань, 2017. с.55.
2. Левченко Н. М., Пальчиковський С. В. Методологічні аспекти аудиту експортно-імпорнтних операцій. Інноваційна економіка. 2013. с. 27.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 17 серпня 2000 р. за № 515/4736 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00/>.

*Ящук Тетяна Анатоліївна,
кандидат економічних наук, викладач,
кафедра маркетингу, менеджменту та управління бізнесом,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі поступове перетворення знань в основний капітал істотно змінює роль системи освіти в структурі суспільного життя. Освіта відіграє важливу роль, оскільки розвиток держави нерозривно пов'язаний з рівнем і якістю наданих освітніх послуг.

Сучасний стан освіти в Україні характеризується, в першу чергу, з позицій недостатності бюджетних коштів, що виділяються державою для забезпечення функціонування даної сфери діяльності. У цих умовах всі інші проблеми, пов'язані з утриманням і якістю освіти, доступністю якісної освіти для різних верств населення, розвитком зв'язків з ринком праці та інше, посідають другорядне місце. Подібні характеристики освіти в нашій країні обумовлені як негативними тенденціями розвитку вітчизняної економіки, так і незадовільним станом самої системи вищої освіти.

Згідно із статтею 71 Закону України «Про вищу освіту» [1] фінансування державних вищих навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень. Тому до джерел фінансування діяльності закладів вищої освіти можна віднести:

- кошти державного бюджету;
- кошти, одержані за навчання, підготовку підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів;

– кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані навчальним закладом на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян;

– доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання;

– плату за надання додаткових освітніх послуг;

– валютні надходження та добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян та інші.

Головною проблемою української економіки, пов'язаною із розвитком системи освіти, є проблема забезпечення стабільного і обґрунтованого фінансування освітніх установ. Крім того, існує проблема ефективності розподілу та використання державних коштів, спрямованих на освіту [2]. Розподіл державних коштів повинен відбуватися з урахуванням рейтингів ВНЗ та якості підготовки в них фахівців. Для створення реальних конкурентних умов між ВНЗ необхідно надати їм більшу автономію. Ті ВНЗ, які будуть розподіляти кошти найефективніше, підвищать якість освіти, вони і отримають конкурентну перевагу в порівнянні з іншими.

Сучасний стан вищої освіти в Україні, який характеризується дефіцитом бюджетного фінансування на фоні жорстокої конкуренції між навчальними закладами різних напрямів підготовки фахівців і різних форм власності, потребує нових ефективних підходів щодо формування та використання матеріального, фінансового та науково-педагогічного потенціалу. У першу чергу це стосується вищих навчальних закладів державної форми власності, які мають обмежені можливості залучення позабюджетних коштів [3, с. 117]. Диверсифікація доходної частини Кошторису доходів та витрат ВНЗ, ефективний розподіл і використання фінансових ресурсів ВНЗ у цих умовах – одна з ключових проблем функціонування державних вищих навчальних закладів України. Ця проблема посилюється різким скороченням чисельності абітурієнтів у результаті демографічної кризи 90-х років минулого століття.

Сьогодні фінансове забезпечення вищої школи в Україні є незбалансованим та не відповідає сучасним вимогам часу. Попри ринкову трансформацію економіки держави, що значною мірою сприяла диверсифікації джерел фінансування вищої освіти, особливо частині поєднання асигнувань з державного та місцевих бюджетів із приватними фінансовими ресурсами, останнім часом спостерігається зростання фінансового забезпечення вищих навчальних закладів державним сектором, поряд із скороченням частки домогосподарств, підприємств та організацій, що в свою чергу поглиблює негативні тенденції у фінансуванні вищої школи та збільшує навантаження на державний бюджет [4, с. 66].

Актуальними проблемами у фінансуванні вищої освіти є якість освітніх послуг та обсяг студентської міграції. Протягом кількох років аналітичний центр CEDOS збирає та аналізує дані про кількість українських громадян, які навчаються у закордонних університетах. CEDOS припускає, що більшість українських студентів, що навчаються за кордоном, мігрували саме з причини того, що хоча й можливість навчання вдома є, але віддача від освіти нижча, ніж

у країні призначення, тому вони їдуть здобувати освіту за кордон з намірами там залишитися на постійне проживання. Припущення базуються на тому, що в Україні доступ до вищої освіти практично необмежений через суттєве державне замовлення і порівняно низьку вартість навчання на контрактній формі, а віддача від вищої освіти порівняно низька [5, с. 638].

Вища освіта завжди поєднувалась із науковими дослідженнями, бо вони є одним із основних чинників економічного розвитку країни. Світові рейтинги університетів значною мірою визначаються обсягами і результатами наукових досліджень. В Україні фінансування науково-технічної діяльності – ключова проблема державної політики, від успішного вирішення якої залежить існування наукової галузі, ефективність наукової діяльності та, в кінцевому підсумку, збереження і розвиток науково-технічного потенціалу [6, с. 109]. Сучасна економічна політика не приділяє належної уваги проблемі фінансового забезпечення наукового сектора країни. Незважаючи на те, що досить великий обсяг коштів виділено на науково-технічні роботи, ці кошти не показують належного результату у сфері української науки. На сьогодні однією з найважливіших проблем у сфері розвитку науки є недофінансування наукових та науково-технічних розробок і неефективний розподіл наявних фінансових ресурсів.

Необхідність модернізації системи вищої освіти в Україні, інноваційного прориву в пошуку організаційних структур і механізмів фінансування, що забезпечать конкурентоспроможність вищої школи, усвідомлюється на всіх рівнях і всіма учасниками ринку освітніх послуг. Підвищення якості вищої освіти – один з найважливіших пріоритетів в освітній політиці нашої держави, основним завданням якої стає вироблення інноваційної концепції бюджетного забезпечення діяльності провідних університетів.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту : Закон України від 09.08.2019 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.09.2019).
2. Когут В. Оптимізація джерел фінансового забезпечення освіти в Україні. URL: <https://naub.ua/2015/оптимізація-джерел-фінансового-забе/> (дата звернення: 04.09.2019).
3. Проблеми управління фінансами вищих навчальних закладів: монографія / за заг. ред. канд. економ. наук, професора А.З. Підгорного. Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2017. 152 с.
4. Гаман П., Гаман Н. Державне фінансове забезпечення закладів вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. № 4 (52). С 65-70.
5. Ткачук О. В. Фінансове забезпечення вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск № 12. С. 636-641.
6. Ящук Т. А. Стан фінансового забезпечення наукових та науково-технічних робіт в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск №28-1. С. 108-112.